

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, Laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszámolások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutóbbasban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi szeptember 23-án.

38. szám.

Felhívás

Temes, Torontál és Krassó-Szörény megye dalegyleteihez.

Kedves Daltársak!

Délmagyarország dalegyletei minden nemes és önfeláldozó működésük mellett, még mindig nélkülözik ama szoros kapcsolatot, minden özműködést támogató egységes szervezetet, melyre szükségük volna, s mely nélkül az erők annyira szétforgácsolódnak, hogy magasztos hivatásuknak: a szép dal iránti fogékonyság fejlesztését, a sziv nemesítését, a közérköles javítását és a közös haza iránti lelkesedés ápolását a nép minél szélesebb rétegeiben, csak nagy nehezen, vagy éppen nem felelhetnek meg.

Egy ily összetartó kapocs létesítésén régóta fáradoznak széles e hazában. A különböző dalárversenyek éppen e cél iránti törekvést mutatják. Az „Országos dalár-szövetség”, mely színtén fenti célt tűzte ki magának, sokkal tágabb körre terjeszté ki működését, semhogy az egyes vidékek helyi viszonyainak, érdekeinek szolgálatába állhatna, s azért az egyes tagok vidékenkénti erősítését kell első sorban fejleszteni, hogy aztán azok egyesítése, országos jellegű tényezővé válhassék.

Ezen szempont indít arra, hogy egy délmagyarországi dalár-szövetség létesítése iránt jelen felhívásunkkal felkeressük.

Tesszük ezt pedig azon daltársi szeretettel és bizalommal, hogy az eszmét, mint olyat, tárgyilagos megfontolás után, magatokévá téve, vagy ellenezve, annak pártolását vagy elvetését velünk tudatni sziveskedjete.

A létesítendő „Délmagyarországi Dalár-szövetség” tisztán délvidékiünk, tehát Temes, Torontál és Krassó-Szörény megyék helyi érdekeit szolgálja. Az ezen területeken levő bármily ajku dalegyletek szoros egyesítése, — a magyar dal különös fejlesztése mellett a más nyelvű dalok ápolása, — pályatörekvő zeneszerzők s dal- és zeneművészek támogatása, — szövetségi dalünnep rendezése által a dalári közszellem és összetartozandósági érzet fejlesztése, — állandó szövetségi zenemű-cimtar nyilvántartása által, a legjobb zeneművek megszerzésének megkönnyítése, pályázatok kitűzése, által a négyeskarok irodalmának bővítése stb. — volna főbb vonásaiban a cél, melyet ezen dalár-szövetség kitűz magának s melynek megvalósítására közreműködéseket ime kérjük.

Mínt hogy ezen dalszövetség alakuló közgyűlése már október havában tartatik meg, az ügy érdekében — melynek mindnyájan önzetlen szolgálói vagyunk — daltársi tisztelettel felkérünk hogy életbeléptetésének helyeslését vagy ellenzését mel-

lékelt nyilatkozat kitöltése és elküldése által, legkésőbb f. é. szeptember hó 30-ig velünk tudatni szivesek legyetek, s mikor a megalakítandó dalár-szövetség alapszabályait azonnal el fogjuk küldeni.

Hazafias üdvözléssel és daltársi tisztelettel maradtunk Temesvárott, 1894. évi szeptember hó 6-án.

A délmagyarországi dalár-szövetség alakuló munkálati bizottság nevében:

Gartner Rezső Ferencz, biz. elnök, Leth Lipót biz. alelnök, Jenkner Oszkár, Graef János, Kraemling Károly, bizottsági titkárok, Lutz József, Deutsch Rezső, Lehner György, Toldy Lajos, bizottsági tagok.

A nemzetiségi viszonyok Magyarországon.

Dr. Lang Lajos egyetemi tanárnak a demográfiai kongresszuson, a fenti cím alatt tartott nagyérdemű felolvasásából, — a mennyiben nemzetiségi vidékünkön igen gyakran kerülnek szóba a statisztikai adatok — tanúsággal azoknak, a kiket illet, közöljük a következő adatokat. A tudós tanár következőket mondja. Csak kötelességet teljesítek, midőn párszóval feltárom a magyar államnak a külföldön még mindig nem eléggé ismert és még gyakrabban félreismert nemzetiségi viszonyait, hogy így alkalmam legyen megmutatni, mily széles alapon nyugszik ebben az államban az államalkotó magyar nemzetiség uralma s még inkább, hogy mily feltartóztatlan erővel halad a magyar nemzetiség a maga erősödésével a magyar állam minél teljesebb konszolidációja felé, rámutatván ez alkalommal azon

Tárcza.

Új olcsó magyar könyvek.

(Az „Olcsó Könyvtár” új olcsóbb kiadása.)

A magyar olvasó közönség figyelmét méltan fogja felbreszteni az a vállalat, a melylyel a Franklin-Társulat gazdagította a magyar irodalmat és a magyar könyvpiacot. Ez a vállalat lehetővé teszi, hogy az irodalom legszebb, legkiválóbb termékeit oly olcsó aron szerzhessék meg mindenki, hogy a legcsekélyebb, úgyszólván minimális áldozattal rövid idő alatt diszes és becses könyvtart rendezhet be, a mely magában foglalja úgy a magyar, mint a külföldi irodalom gyöngyeit.

Szüksége volt a magyar olvasó közönségnek arra, hogy ilyen, úgy szólva új életelixir erüljön a magyar irodalom szervezetébe, hogy érkeringsében új, egészséges és gyors mozgás illyen be. Az irodalom és a költészet forrásai most újra kifakadnak és az új forrásokhoz ezután oly könnyű lesz, oly kevés fáradságba fog kerülni, hogy minden olvasó a lehető legkényelmesebb módon juthat hozzá.

Körülbelül húsz esztendeje annak, hogy a Franklin-Társulat Gyulai Pál szerkesztése alatt megindította az Olcsó Könyvtart. Mi vezette e vállalkozásra a tarsulatot akkor, mi indította arra, hogy az akkori szűk irodalmi viszonyok között egy könyvtart létesítsen, a mely olcsó-

ság tekintetében hallatlan és rendkívüli volt, ma már, hogy kiadásai ott találhatók minden magyar ház asztalán és könyvtárban, mindenki tudja. A magyar olvasó közönség csekély száma következtében a magyar kiadó vállalatok kénytelenek voltak kiadványaiknak magas árakat szabni, úgy hogy egy értékesebb könyv beszerzése meglehetősen áldozatokba került és mialatt a német, angol és francia könyvpiacokon a világirodalom legkiválóbb gyöngyeit csekély aron lehetett megkapni, nálunk csak a tehetősebbek és jobbmódúak engedhették meg magoknak azt a fényűzést, hogy magyar házi könyvtart rendezhessenek be. De egyéb oka is volt a társulatnak, hogy a vállalatot megindítsa. A lírai dal nemzeti fejlődése úgyszólván megszakadt, valamint hogy Arany Jánossal befejezést nyert az epika nemzeti fejlődése is, mikor a nyugati minták ismertebbekké lettek Magyarországon. — Egészen új írói és költői generáció fejlődött, a mely úgyszólván kizarta a nemzeti irányt és az idegen mintákat utánozva, nemzetközi jellegű műveikkel elaraszították a könyvpiacot és úgyszólván eltemették a régi irodalom legbecsebb termékeit. S habár a munkák nem hatottak egészen a korra és félig-meddig készületlenül találtak a közönséget arra nézve, hogy az új irányokat magába felvegye, mégis immens volt a veszedelem, hogy nem lesz vállalat, a mely a régi nemzeti irányú műveket fen-

tartsa és hova-tovább kivész egészen a régi magyar írók és költők kultusza.

Ekkor indította meg a Franklin-Társulat az „Olcsó Könyvtart”, a mely megszüntette a veszélyt és módot nyújtott arra, hogy az olvasó közönség éppen olyan olcsó szerrel juthasson jó könyvekhez, mint a külföldi könyvpiacokon és egyszersmind fentartsa a régi magyar remekirok emlékeit is. A szerkesztőség nem zárta ki a modern magyar irodalom termékeit sem, a mennyiben azok a jó ízlés és irodalmi érettség követelményeinek megfeleltek; nem zárta ki, sőt határozottan programjába fölvetta a világirodalom kiváló termékeit, beszélyeket, színműveket, költeményeket, történeti, aestetikai, irodalom-történeti műveket is, de figyelmét arra is kiterjesztette, hogy ébren tartsa az érdeklődést azok iránt, a kiknek a magyar irodalom megteremtésében legtöbb érdemük volt és ne engedje elhomályosulni remekiróink kultuszát, a kiknek példája lelkesítette saját korukat, a mikor még meddő volt a magyar irodalom talaja és lelkesíti a mai kort is, a mikor irodalmunkban rohamos fejlődés állt be és képviselve vagyunk az irodalom minden ágában.

Hogy milyen hatása volt az Olcsó Könyvtárnak a magyar irodalomra, azt ma már minden művelt ember tudja. Az anyagi áldozatokkal megindított vállalat csakhamar ösmeretessé lett az országban és kiadványai nem remélt gyorsasággal terjedtek el széles e hazában min-

mélyebben fekvő és éppen azért még magában e hazában is kevésbé méltányolt okokra, amelyek a magyar állam mai ereje és jövő nagy sága nyugszanak.

Miután a magyar számok mellett a legtöbb esetben osztrak számokat is hozok fel, teszem ezt tisztán azért hogy az összehasonlítás útján egy megfoghatóbb mértéket kapjunk. Az osztrak nemzetiségi viszonyoknak bármennyi kritikáját ez alkalommal nem tarthatom célnak. Az összehasonlítás különben is valószínűleg meg fog győzni minket arról, hogy a két állam nemzetiségi viszonyai lenyegesen elterök egymástól.

Mielőtt a számokra attérnék, meg kell jegyezni, hogy a magyar nemzetiségi számok az anyanyelvre vonatkoznak, míg az osztrakok a tarsalgási nyelvre s így alapjuk nem egyezik meg egészen egymással. Mindazonáltal egyéb hiányosan kénytelenek vagyunk ezekkel dolgozni, amit annál is inkább tehetünk, mert hiszen úgy az egyik, mint a másik tolog az egyeni bevalláson és így az egyeni hajlamon nyugszik és azért főleg a mai elevenebb nemzetiségi viszonyok közt mind a kettő azt a hajlandóságot mutatja, melyet az illetők valamely nemzetiség iránt éreznek, ami vegre is az egyedül alap, amely szerint a nemzetiségi viszonyok felet iteletet mondani lehet.

Megjegyzem még, hogy a magyar nemzetiségi viszonyoknál mindig csak az anyaországot, Szent István koronájának a Drávan inneni részét tartottam szem előtt. A nagymérvű autonómia, melyet Horvát-Szlávon- és Dalmatországok élveznek, nemzetiségi szempontból egészen különálló területet tesz azokat.

Magyarország lakosságában a magyar nemzetiség az 1890-iki számlálás szerint 1.536.574 lelket tesz, vagyis a 15.153.494 tonyi lakosságnak 48.61%-át.

Ausztriában ugyanev évi számlálás szerint a német tarsalgási nyelvre esik 8.461.500 lelek, vagyis a 25.475.000 lakosságnak 33.00%-a.

Az utolsó két népszámlálás közt lefolyt évtizedben 1880-ról 1890-re Magyarország népessége 13.728.622 lélekről 15.153.494-re emelkedett. A szaporodás tehát 10.33%. A nagyobb nemzetiségek között az átlagot egyedül a magyar haladja meg 14.89%-kal; a többiek mind az átlag alul maradnak és pedig következő sorrendben: az oláh 7.74, a rutén 7.02, a horvath-szerb 7.40 és a német 2.22% szaporodással. Ennek köszönhető, hogy a magyar nemzetiség aránya 1880-tól 1890-ig majdnem változatlan 9 eskélyű csökkenéssel 36.75%-ról 36.65% ra.

Nem szándékom kiterjeszkedni azokra a messzemenő következtetésekre, melyeket Hainisch, Herkner és Dummreicher, kiknek német értelmehez kétség nem férhet, a német nemzetiség hátrébe szorulása iránt vontak. Elfogadhatom jeles kartársuk Raucherberg felfogását, ki a németek lassabb szaporodását azok kultúra-

denfelé. Körülbelül húsz esztendő alatt közel négyszáz kötetet adott ki és a ki végig tekint a kiadványok lajstromán, meg fogja látni, mily megbecsülhetlen szolgálót tett ez a vállalat irodalmunknak úgy, mint az olvasó közönségnek. Meg fogja látni, hogy a szerkesztőség figyelmét nem kerulte el egyetlen mozgalom sem, amely a világirodalomban végbe ment és megszerezte, lefordította és kiadta mindazokat a műveket, a melyek irányuknál és tartalmuknál fogva becsesek és érdekesekek. De egyszersmind képviselve fogja látni hazai irodalmunk nagyon becses termékeit és fölleveintve olyan kitűnő írók műveit is, a melyek vagy meg nem voltak összegyűjtve, vagy önálló kiadásban nem jelentek meg.

Most, hogy a vállalat húsz év lefolyása alatt szellemileg és anyagilag sikerült, a Frankln-Társulat kötelességének tartotta az eredetileg amúgy is rendkívül olcsó árakat alább szállítani, úgy hogy egy-egy szám, amely azelőtt húsz krajczárba került, ezután éppen felannyiba, tehát tíz krajczárba kerül. Ez által az Olcsó Könyvtár a szó legszorosabb értelmében olcsó könyvtárrá változott.

Az első sorozata ennek az olcsó könyveknek mar meg is jelent és húsz számból áll, a

lis fölénye által véli kiegyenlítettnek. Nem is akarom elhallgatni, hogy ott, ahol a nemzetiségi harc legerősebb, Csehországban a német nemzetiség allása nem romlott, hanem inkább valami keveset javult, amennyiben a németül beszélők száma 37.17%-ról 37.19%-ra emelkedett. Sőt még elmehetünk odaig is, hogy bizonyos jogosultságot tulajdonítsunk Weitol felfogásának, aki Ausztriát három csoportra osztva, csak a belső Ausztriában (Cseh- és Morvaország, Szilézia, Also- és Felső-Ausztria, Salzburg, Stíria, Karinthia,) tulajdonít valódi fontosságot a a nemzetiségi küzdelemnek és itt arra a következtetésre jön, hogy a német elem 53.22%-ról 53.64%-ra emelkedett, míg a szláv 44.21%-ról 43.94%-ra szállt le s így a német 6.91%-nyi gyarapodást mutat, míg a szláv csak 5.47%-nyit.

Ismétlem, hogy én meg ezen a német elemre legkedvezőbb számítástól sem akarok et alkalommal bizonyos jogosultságot elvitatni, de azt hiszem annál inkább mondhatom, hogy az az eredmény, melyet a magyar elem ebben az országban felmutathat, a magyar faj hatalmas hódításáról és a magyar állam minél tovább haladó konszolidációjáról tesz kétségtelen tanuságot.

Igen érdekes adatokkal bírunk még arról, hogy hogyan terjed hazánkban a magyar nyelv tudása a nem magyar ajkúak között, amihez hasonló adatok Ausztriában nem allnak rendelkezésre. Nem magyar ajkú beszélő magyarul 1880-ban 817,000, 1890-ben 1,077,892; a nem magyar anyanyelvűek 11.34%-a az első esetben és 15.80% a a másodikban, vagyis együttvéve a magyar ajkúakat és a magyarul beszélő nem ajkúakat, magyarul beszelt Magyarország lakosságából 1880-ban 52.60%, 1890-ben 55.74%.

A magyar nyelv terjedésének tulajdonképeni erősegei városaink, meg ott is, ahol nem magyarajkú nemzetiségektől vannak körülveve, 1880-ban a városi lakosságnak már 63.82%-a volt magyarajkú, 1890-ben 67.79. Budapest nélkül 65.24, illetőleg 68.16%. Ezzel kapcsolatosan nagyobb a városokban a magyarul beszélők száma is, amely az összes lakosság 73.93%-a 1880-ban és 79.15%-a 1890-ben. A városok magyarosodása meg fokozottabb fontosságot nyer ama közismeretű tény által, hogy a városok egyik jelentőségüktől eltekintve, novatobabb mindig nagyobb részt is teszik az összes népességnek. Így Magyarországon a városokra esik 1880-ban az összes lakosságnak 19.40% a és 1890-ben már a 16.19%-a az összes lakosságnak. (Vége következik.)

Napi hírek.

Egyházi. Folyó hó 24-én azaz hétfőn lesz a verseczi rom-kath. plebaniatemplom véd-szentje sz. Gellértnek az ünnepe. E napon az isteni tisztelet rendes. A sz. beszédet 10 órakor fűszte. Amberger Arthur hitoktató úr, utanna az unnepi nagymisét fenyves segédlettel fűszte. Laszloffy Laszlo esperes-plebanos ur tartandja; delutan 3 orakor unnepi vecsernye.

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter Link Paula k. a. a bozovicsi; — Benedek Janka k. a. pedig az algyői alalmi iskolához nevezte ki tanítónőve. Gratulálunk!

Felhívás. Seemayer Janos kir. tanácsos polgármester, mint a „verseczi városi muzeum“

melyre egyszerre lehet előfizetni, de egyenkint is kaphatok. Egy tekintet az első ciklus lajstromára, be fogja bizonyítani, mily gonddal jart el a szerkesztőség a művek megvalasztásában. Ott van Csokonai Vitez Mihály „Dorottya“ ja (1—2), a magyar komikus eposz e igaz gyöngye; a melységes és lírai hevvel telt Bret Harte „Kaliforniai beszélő“ nek egy része (3—5); Koicsai Ferencz elbeszélései (6—7); Macaulay T. B. „Machiavelli“ tanulmánya (9—13), a mely az összes europai nyelvekre le van fordítva; Kerényi Frigyes összes költeményei (9—13); Sandeau Gyula beszélője; „Az montsbreyi kastély“ (14); Kármán Jozsef „Fanni hagyományai“ című műve, a mely a régibb elbeszélő-nodalom egyik remeke (15—16); prof Sollohub „Előkelő világ“ című orosz beszélője (17—18) és végre Szigeti Ede „Liliomfi“ című vígjátéka, a mely a legkitűnőbb magyar bohózatok közé tartozik.

Ezeket — mint említettük — egyenkint is meg lehet venni, de megrendelhetni előfizetés útján is, húsz számat két forintjával. És így rövid idő alatt tartalomra és irodalmi értékre nézve is igazi magyar családi könyvtárra tehetünk szert.

elnöke és Milleker Bódog közs. isk. tanító, mint a muzeum öre a helybeli német lapokban felhívást intéznek a város lakosságához, hogy a muzeum gyűjteményét régiségek adományozásával gazdagítsák. Mi részünkről szintén felhívjuk T. Cz. olvasóinkat, hogy városunk ezen keletkező szép intézményét gyámolítani és pártfogolni kegyeskedjenek.

A verseczi református magyar egyház hivat nagy öröme hangolta a temesvári körlelkési hivatalnak azon értesítése, hogy a temesvári anyaegyházban, a békésbanati egyházmegye szegedi gyűlésének határozata értelmében a segédlelkési állomás felállított, minél fogva a Verseczcel kötött azon megegyezés, hogy városunkban ezután havonként tartatik istem tisztelet — ezentúl érvénybe fog lépni. A temesvári körlelkész, Futo Zoltan, kiknek a dél-magyarországon elszorva élő magyar reformátusok összegyűjtésében, főkegyházak szervezésében élévülhetlen szép érdemei vannak, arról is értesítette a verseczi hitközseg vezetőit, hogy f. hó 30-an Bocz J., kereskedelmi iskolai igazgató és Cseresnyes Jenő, mérnök, kíséretében városunkba érkezék, s Buday Jozsef, főrealisk. igazgató, főgondnok, Perjessy Lajos, főrealisk. tanár, szerkesztő, egyll. jegyző s több előkelő verseczi presbiterrel Fehertemplomba rándul, hogy ott a főkegyház kérdésének régen vajdó ügyet rendezze. A verseczed és a vidéken elszorva levő ref. magyar egyházak ezen tapasztalt fellendülésenél igaz oromet erzhet minden magyar ember. mert a tomorúlással az egyház szép nemzeti missziót is teljesít.

Műkedvelőink f. hó 29-én tudvalevőleg fel-lepnek és színtrehozzák „Tilli“-t. Ezen előadásra a jegyek előre valthatok a Kirchner-fele műintezet irodájában.

Valasztmányi ülés. „Versecz és vidéke Tarsasköre“ ma vasarnap d. u. 1/2 orakor az egyleti helyiségben valasztmányi ulést tart, melyre a t. cz. tagok ez uton is tisztelettel meghívattak. Targysorozat. 1. A helybeli ügyvedői kar kérvénye a biliard szoba atengedése iránt. — 2. Új tagok felvétele. — 3. Penztári jelentés. — 4. Az egyleti vendéglős és szolgálgye. — 5. Indítványok.

„Versecz Fehertemplomi kör.“ Nevezett két városban, s azok közvetlen környéken született, budapesti egyetemi polgarok, — mint azt már több ízben is jelentettük — igen udvos czelu egyesület alakítottak a fővárosban, melynek alapszabályai a mult napokban felsőbb helyen is jóvahagyattak. Az alakulo kozgyulest f. hó 24-én tartják meg, melynek lefolyását lapunk vasarnapi számában fogjuk részletesen ismertetni. Az egyesület pártfogó tagjai közé városunk polgarai közül, mintegy ötvenen leptek már be, s a nemes ügy érdekében kivánatos, hogy mentul többen kovessék a szép peidat s így is segítsék derek hatalságunkat szép czeljaik elevesében. A „Versecz-Fehertemplomi kör“ meg egyszerű a legmelegebben ajánljuk t. cz. olvasóink becses figyelmebe.

Az önkényes tűzoltók mulatságának műsora.

Helybeli tűzoltóink vasarnap szeptember hó 30-an a „Weinrebe“ című vendéglo helyiségében humoros előadásokkal egybekötött tanzmulatságot rendeznek következő programmal: 1. „Wir san aus'n Was-er“, duett J. Siolytól, énekl Glaser Márton és Heisz Karoly. 2. „Die Damen-Feuerwehr“ duett Randler A.-tol, éneklk Weifert Teréz k. a. és Mazar Maria asszony. 3. „Donau-Gigerl“, couplet, énekl Heisz Karoly. 4. „Jerzt möcht ich nur wissen warum“, duett Katzer K.-tol, előadjak Thomas Antal és Mayer Maria asszony. 5. „Auf der Alm“, kettős jelenet, szöveget írta Mondl Jozsef, zenéje Drexler Karolytól. 6. „Die Dienstboten“ oder „Madam Dankelmann und Madam Wankelmann“, Schaffer Gusztávtól, éneklk Weifert Teréz kisasszony és Mayer Maria asszony. 7. „Ernst und Heiter“ duett, szövege Wiesberger Vilmostól, zenéjét írta Sioly Janos, éneklk Glaser M. és Heisz K. 8. „Der lustige Feuerwehrmann“, komikus jelenet Reiberger K.-tol. Kezdete este 8 orakor. Belépti díj 40 kr. személynként, este a penztárnál 50 kr. Jegyek előre valthatok: Kinn n testverek czipes-szuzletében (városkertutca), — Thomas Antal szabo a Frisch Hugó-fele házbán és Kanacscky Miklos borbély uzletében a főtéren. Végül még megjegyezzük, hogy tekintettel Magyarországnak közel levő millenáris unnepeyére a verseczi tűzoltók is erősebben szem előtt tarthatnak azt a fontos közmondást, hogy „Nyelvében él a nemzet!“ Van koztuk több derek magyar erzelmu ember, azaz valamennyien azok, megtehették volna tehát, hogy egy kis magyar éneket és zenét is beletehettek volna a műsorba.

Tenyészállat-kiállítás Verseczen. A temes-megyei gazdasági egyesület részéről rendezett tenyészállat-kiállítást Verseczen a múlt napokban nagyszámú közönség részvétele mellett tartották meg. Az egyesület által választott küldöttség tagjai közül Seemayer János kir. tanácsos, polgármester elnöklete alatt Beniczky Attila nagybirtokos Bodó Lajos rendőrkapitány, Csapó Géza főszolgabíró, Waldher József közgazdasági előadó és Nagy Lajos egyleti titkár. A vármegye közönségét Kormos Béla megyebizottsági tag képviselte. A bizottság a helyszínen felállított sátorban összeült és Karger Károly városi és Karl kerületi állatorvossal egészítette ki magát. A bizottság elnöke az ülést megnyitván, kijelentette, hogy Versecz város a kiállítási díjakhoz 100 koronával járul; ugy kiosztásra kerül a megye által adott 50 drb, a megyei gazdasági egylet által adott 200 drb koronával összesen 350 korona. Ezután megkezdtek a 29 kiállító által lehajtott mintegy 60 drb különböző koru és fajú tenyész-anyag vizsgálatát. A tüzetes megtekintés és a bírálatok összegezése után díjakat kaptak: 1. Senger Adolf jabukai birtokos tenésztetért díszoklevelet, 2. Mikos Bernat verseczi lakos 2 bika-bornyuja bronz érmét. Bertyó Dimitrie vojvodinczi lakos 35 koronát, 4. Mucza Vasza vojvodinczi lakos 35 koronát, 5. Vaecser Gerhard verseczi lakos 35 koronát, 6. Jakovics Lajos verseczi lakos 25 koronát, 7. Theer Ignác klopodiai lakos 25 koronát, 8. Vaesko Junn vojvodinczi lakos 25 koronát, 9. Czarán Jozsim vojvodinczi lakos 16 koronát, 10. Majogan Gy. vojvodinczi lakos 16 koronát, 11. Mojogan Gy. vojvodinczi lakos 16 koronát, 12. Müller Ferenc verseczi lakos 16 koronát, 13. Popa Nikola szolcsizai lakos 16 koronát, 14. Vranjanov Vida szolcsizai lakos 12 koronát, 15. Vamsér Gerhard verseczi lakos 12 koronát, 16. Kolemokov Vazul paulisi lakos 12 koronát, 17. Babics Illés paulisi lakos 12 koronát, 18. Babics Illés paulisi lakos 12 koronát, 19. Seemayer Ferenc verseczi lakos 5 koronát, 20. Vaiterschan H. verseczi lakos 5 koronát, 21. Babics Illés paulisi lakos 5 koronát, 22. Müller Ferenc verseczi lakos 5 koronát, 23. Cseics Tanaszic vojvodinczi lakos 5 koronát, 24. Vamsér Gerhard verseczi lakos 5 koronát. Ezután a bírálat eredménye kihirdetvén, a jutalmak kiosztattak. Az elnök polgármester azon ajánlatával, hogy jövő évre hason kiállításra Versecz város 200 drb koronát fog adni, tekéri az egyesületet, hogy ily tenyészkiállítást a jövő évben újból rendezzen Verseczen.

A verseczi önálló munkas- és betegsegélyző egyesület október hó 13-án a bucsu alkalmából mulatságot rendez a „Weinrebe” helyiségeiben. A jegyek előre valthatók Breszler A. pénztárosnál, továbbá Leschko és Thier vendéglősöknel.

Neukomm és a hipnotizmus. A tuzséri tragikus eset nagy megröbbenést okozott városunk polgársága körében, annyival is inkább, mivel Neukomm helybeli gépgyáros itt általában ismert egyéniség, s városunk lakosai közül egy es más alkalommal nagyon sokakat hipnotizált, nyilvános előadásokat rendezett jótékony czeirai, nem csak szülővárosában, hanem Pancsován, Oraviczan, Nagy-Beckerekben stb. Az utóbbi időben gyakran felkeresték a betegek is, egyik masikon segített is, de működését orvosaink már elejétől fogva nem jó szemmel nézték. Előre megjósolták, hogy egyszer megfogja jarni, annyival is inkább, mert mint tudva van N—m orvosi ismeretekkel nem bír, s pár real oszt. kívül más iskolát nem látogatott. A tuzséri katasztrófa lefolyását Vragasszy dr. következőkép beszélt el egyik hírlaptudósító előtt: Salamon Ella k. a. rendkívül szerette magát hipnotizáltatni. Mikor Vragasszy dr. a tuzséri kastélyba érkezett, rögtön produkálni akartak előtte a leányt. Mikor Salamon Ella elfogta az ébredéstelen alom, a kisasszony igen fáradtnak látszott. Neukomm a hipnotizátor kijelentette, hogy ma egy különös érdekes dologgal fog megpróbálkozni. Van ugyanis neki Verseczen egy fítestvére, a ki hosszabb idő óta vért hány. Az orvosok nem tudtak biztos diagnózist megállapítani, nem tudták, vajon gyomorvérzésben szenved-e a beteg, vagy tüdőbajos-e. Neukomm maga az előbbi hitte és Salamon Ella utjan akart bizonyosságot szerezní batyja betegségéről. Az alvo leányhoz parancsoló hangon fordult: — Verseczen vagyunk, érte! Ebben az utcában lakik a testvérem! Latja? Neukomm apróra megmagyarázta az utcát és a ház fekvését. — Itt vagyunk! — felelte mely meggyőződéssel a leány. Neukomm tovább kérdezte: — Hogyan van a testvérem? — Nagyon beteg — volt a válasz. — Mi baja van? Tu-

berkulózik-e? Beszélje el, mit lát. — faggatta tovább a sugáló. Salamon Ella, aki soha orvosi dolgokkal nem foglalkozott, elkezdte magyarázgatni Neukomm testvérenek a baját, olyan szakértelemmel, a ki minőt — Vragasszy dr. szerint — kitűnő orvosok is legkevesebb tíz esztendei gyakorlat után sajátíthatnak el. Neukomm csak még egy kérdést akart tenni: — Mondja meg hát, on mit vél a betegségről? A médium csak nehezen tudta szótagnóli. — Legyünk elkészülve a legrosszabbra! Ez után a kijelentés után, a melylyel, mintha a saját halálát jelentette volna be, Salamon Ella hirtelen félredőlt székén, rekedten hörgő siktítás tört ki torkából, nyelve száján előretolódott s élettlenül esett le végre a földre. Az egész megrémült társaság természetesen odasietett. A leány pulzusa akkor még vert, ajka lélegzett. Rögtön éther-injekciót adtak neki, de hiába, néhány másodperc múlva Salamon Ella kiszendvedett. A bonczolási jegyzőkönyv szerint a hirtelen halállal kimúlt leány agyvelejében egy csepp vért sem találtak. A fővárosi hírlapok kivétel nélkül hosszabb cikkekben foglalkoznak az esettel. Sok hírlap nagyon keményen megrója N—mot. Laufenauer egyetemi professor nyilatkozta szerint. A halál oka közvetlenül maga a suggestió lehetett. Salamon Ella nagyon érzeny „medium” volt olyan érzeny, hogy hozzá hasonlót a hipnozist története alig ismer. Neukomm a tudóveszt suggerálta neki, és kétségtelen, hogy a hipnotizált hölgyön a tudóveszt valamennyi kóros jelensége nyilvánult. Ezek közt természetesen a tudóvesztések halálfelelmét is végig élte. Lehet, hogy ebben a stádiumban ideges szívhűdést (shockot) kapott és meghalt. — Ez esetben tehát a halál suggerálva lett volna, a mit a tudos elmeorvos egyáltalában nem tart lehetetlennek. Példát ugyan nem tud erre idézni, de mindenesetre lehetségesnek tartja. Idézi az indus fakirokat, a kik huzamos időre eltemették magukat és a halálos megdermedettséghez hasonló állapotot autosuggestio utján idézik elő. Neukommra nézve kijelenti, hogy az a hit, hogy ő csodadolgokat tudott volna produkálni a személyiségében rejtő hatalom által, egyszerűen neveléses. A hipnozist tünetek sohasem a hipnotizortól függenek, hanem tisztán a hipnotizált kisebb vagy nagyobb fokú érzenyességétől. Ebben az esetben pedig egyenesen a kuruzslás vetségét követte el Neukomm. Nálunk egy régebbi rendőri határozat tiltja a hipnozist nyilvános gyakorlást, épen úgy mint Belgiumban és Németországban. Alkalmunk volt olvasni Neukommnak a katasztrófa megtörténte után öcséhez, rajzonnal írt levelet, melyben azt írja hogy a haláleset nem hipnotizálás alatt következett be. A megdöbbenő esett után valószínűleg fel is fog hagyni eddigi, nagy szenvedélylyel uozott működési hipnotizálásával. Ez ügyben tegnap előtt pár budapesti reporter is járt városunkban, kik részletes taverati jelentést küldtek lapjaiknak a verseczi Neukomm családról.

Vasúti összeütközés A versecz-kubini épülő vasútvonal meg nem is teljesen kész s már is esett rajta egy kis maheur. A múlt napokban az anyagzállító vonat gépje összeütközött egy vasúti kocsiival, mely teljesen összetört.

Megjött a szerelőjöt. Fehér István városunkba szarmazott magyar földmívelő addig a mig tulságos nagy mértékben nem élvezi a spiritusok fajtáját, — a legjamborabb ember, de ha egyszer becsip, veszedelmessé valik a természeté. A hogy a mi parasztjaink mondják — „polgári hazasságban” elt Belesan Terézcel (az esküvőnél tanuk valának a fülmele, golya stb) s a bevett sok szesz okozta, hogy nezet eltéréseik vitatásánál Fehér uram pistolyt ragadott s balkezéről való életparjára lött. A seretek az asszony mellébe furodtak, s súlyos testi sértést okoztak. A verlattara kijozanodott Fehér uram s maga jelentkezett a kapitányságnál hol hoppón vetek s beszallítottak a kir. járásbíroság togházába.

A „Délvidéki Kárpát Egyesület” f. e. szept. 16-án Orsován tartotta meg ma-odik évi közgyűlését. Petheő Janos kir. tanácsos, elnöklete alatt. A megnyitó beszéd után Boleszny Antal kanonok udvozolt az elnököt es az egyesületi tagokat. Ez után Veber Antal egyesületi titkár referalt az egyesület második évi működéséről. Jelentéséből felemlitjuk a következő adatokat. Az egyesület 200 frtot fordított a verseczi vártom megközelíthetése és restaurálására. Az említett varrom restaurálásán kívül az egyesület 60 frtot fordított két pavilon aemunkalattára Oraviczan, továbbá Herkulesfürdőben a fehékereszt fölött egy barlangot kitisztított és hozzája felvezető

kényelmes utat készíttetett 150 frtnyi költséggel. Ezenkívül különböző czimtablak készíttettek s végre egy egyesületi könyvtárnak alapja vetíttet meg a Délvidékre vonatkozó szakmunkák és térképek vásárlása által 68 frt 75 kr. értékben. Az 1891. jun. 11-én tartott választmányi ülésen tárgyalás alá került az oraviczai alosztaly levele új utjelzések eszközöltetése és térkép készítése iránt. Az utjelzésre kérelmezett összeget: 170 frtot az egyesület kiutalványozta azon kikötéssel, hogy a folyó évi tagdíjakból fedezze. Az egyesület munkásságának legszembeotlőbb tanubizonysága a „Délv. Kárp. Egyes. Kalauza” czimu utirajz gyűjtemeny, a melyet az egyesület megbízásából a titkár szerkesztett. A pénztári jelentés szerint, Bevételei: Maradvány múlt évről 506.43. Tagdíjak jelvények és könyvekért befolyt 1780.24, össze en 2286 frt 67 kr. Kiadás: „Délvidéki kalauz” nyomtatási költségei, könyvek beszerzése, utak építése, czimtablakért stb. 1196.42. Pénztári mérleg 1090.25, összesen 2286,67. Tauber Tivadár (Verseczről) indítványozta, hogy a verseczi városi erdő kiirtása folytán az ottani Sirokobilo nevű hegycsoporthoz vezető ut befásítása iránt Versecz város tanácsa megkeressék. Elhatározta a kozgyűlés, hogy a jövő évi kozgyűlés 1895. évi julius vagy augusztus hóban Bosánban tartassék meg. Végül Boleszny Antal kanonok, orsovai esperes plebános felolvasást tartott a priboji vagy az utolsó esatáról Mehadia alatt. Ennek befejezte után Petheő elnök meleg szavakban tejezte ki köszönetet a felolvasónak; egyuttal a jelen volt tagoknak. Este lakoma volt, melyen az egész kiranduló társaság, valamint számos orsovai előkelőség vett részt.

Vasúti menetrend. Fehér templomról erkezik: 5.21 reggel, 1.02 délben és 6.10 este, Temesvar felé indul 5.26 reggel, 1.07 délben 6.35 este. Temesvárról erkezik: 7.45 reggel, 2.08 délben és 10.09 este. Fehértemplom felé indul: 7.54 reggel, 2.12 délben, 10.17 este. Nagybecskerekéről erkezik: 12.49 délben, 5.31 délután 5.10 reggel. Beckerek felé indul: 5.50 reggel, 2.25 délután, 7.10 este.

Irodalom.

Ujság olvasóknak! Az őszi és téli saison beálltával minden magyar család előfizet valamelyik fővárosi napilapra, hogy szabad idejét hasznos és tanulságos szórakozással töltesse el. Azonban a lap megválasztása vajmi ritkán történik célirányosan. Es ez neme is csoda, ha figyelembe vesszük, hogy a fővárosban 21 napilap jelenik meg, melyek közül a legjobbat kiválasztani még a szakembernek is nehézsége esik. Azért jó szolgálatot velünk a nagyközönségnek tenni, midőn az előfizetendő lap óvatos megválasztására figyelemztetjük. Egy jó lap főkéllékei: Részletes és elonéltetiol ment tárgyalása az összes napi eseményeknek, alapos tájékozottság minden irányban, feltétlen megbízhatóság, a szabadesznek és szabadelvű irány egyenes és nyílt támogatása stb. Mint oly lapot, mely mind e kellekeknek teljesen megfelel ajánljatjuk a Dr. Fenyvessy Ferenc országgyűl. képviselő főszerkesztése alatt megjelenő „Magyar Ujság” póititai és közgazdasági napilapot (kiadóhivata Budapest IV. Granátos utca 1.)

Ez a lap mely napenként legalább 16 oldalon jelenik meg, a melyt, hogy beltartalmára nézve minden igényeknek megfelel, még rendkívüli kedvezményekben is részesíti el fizetőit. Ugyanis minden előfizető ingyen kap anyi kötet kitűnő regényt a hány óra tényleg előfizetett; ingyen kap egy díszesen illusztrált havi folyóiratot és minden fél és egész éves elfizető járczik a lap sorsj-gyere, melyeknek évi fönyerenéményei 7 millió frtot. Képviselnek.

Nem csak y előnye még e lapnak, hogy az elősoroltat díjazta a legolcsóbb valumenyi fővárosi nap lap között, a napilap előfizetési ára egy évre 12 frt. félévre 6 forin, negyedévre 3 forint. Egy óra 1 frt.

BIZTOSÍTÁS.

Egy elsőrangú életbiztosító intézet tevékeny képviselőket

keres. kiknek jelentékeny és tartós kereset biztosítva volna.

Allandó ügynökségek átvételére hajlandó ezégek kéretnek ajánlataikat a kellő referenciákkal ellátva

„Biztosítás”

íjle alatt beküldeni

Eckstein Bernát

hirdetési irodájába Budapesten.

Ajánkozás.

A közigazgatás és bírói téren jártas egyén
segédnek ajánlkozik bármely irodába. — Elvált-
lál kataszteri munkálatokat; elhanyagolt
jegyzői irodát rövid idő alatt
rendez.

Szives értesítések e lap kiadóhivatalába
kértenek küldetni; — „Segéd“ czim alatt.

6761. sz. — 1894.

Pályázat.

Versecz város törvényhatóságánál egy évi
400 frt. fizetéssel és 120 frt. lakpénzzel javadal-
mazott II. oszt. irnoki állás választás útján be-
töltendő.

Az 1883. évi I. t-cz értelmében kellően
felszerelt pályázati kérvények legkésőbb f. évi
október hó 6-ig Nikolics Sándor főispán ur
ó Méltóságánál benyújtandók.

Versecz város tanácsának, 1894 évi szeptem-
ber hó 14-én tartott üléséből.

Seemayer,

kir. tanácsos, polgármester.

720. sz. — 1894.

Hirdetmény

A népfelkelés jelentkezéséről.

Az 1893 évi XXXVII. t-czikk alapján
mindazon katonailag kiképzett népfelke-
lésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a
haditengerészetben, a honvédségben, ezek pórtar-
talékában vagy a csendőrségnél szolgáltak,
továbbá oly katonailag ki nem képezettek kik
népfelkelési (rozsaszínű) ajánlati lappal el vanak
látva, f. évi október hó 1., 2. és 3-án minden-
kor reggeli 8 órakor a városházi épületben szemé-
lyesen megjelenni vagy írásban jelentkezni
tartoznak.

Az írásbeli jelentkezéshez a katonai ügy-
osztály (városház I. emelet 15. sz. ajtó) ingyen
Jelentkezési lap kapható, melynek kitölté-
sére és egyéb kezelésére nézve a katonaugyi
tanácsnok és a jelentkező lapra nyomtatott fi-
gyelmeztetés nyújt felvilágosítást.

A személyes jelentkezéshez az utolsó ka-
tonai okmány (végelbocsátó levél, kilépti bizo-
nyítvány, ajánlati lap) elhozandó, az írásbeli
jelentkezéshez pedig csatolandó.

Az itt tartozkodó de (Ausztriában) a bi-
rodalmi tanácsban képviselt tartományokban
és királyságokban honos népfelkelők hasonló
minőségben és módzatok között tartoznak je-
lentkezni, mint a magyar honosok. A jelentke-
zés igazolatban, elmulasztása 2-5 egész 100
frt-ig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfe-
lelő szabadságvesztéssel büntetetik.

Verseczen, 1894. szeptember hó 17-én.

Seemayer,

kir. tanácsos, polgármester.

A kolera veszély idejében.

Mindenkinek maga iránti kötelessége hogy
a betegség mibenlétét és azokat az eszközö-
ket melyekkel magát megóvhatja megismerje,
és a hatósági intézkedésekről tudomással bir-
jon: ekkor azon megnyugvást nyeri, hogy a
kolera ellen van bizonyos gyógyszer, és hogy
bizonyos fokig a betegségtől bárki is megóv-
hatja magát.

Különösen vigyázni kell az emésztési za-
varokra, székrekedésekre és hasmenésre. Az
egészséges emésztés fenntartása érdekében őriz-
kedni kell a rendetlen életmódtól a nehezen
emészthető ételektől és mindazon káros dolgok-
tól melyek azt előidézhetik. Különösen a gyom-
or meghűtésétől. Az egészséges emésztést
nagyértékben előmozdítja a Mária-Zelli, Brá-
di E. gyógyszerész által készített gyomor csöppek,
melyek a gyomor erősítésére is nagy hatást
gyakorolnak.

A Mária-Zelli gyomor csöppek az emész-
tést előmozdítják és e tulajdonságoknál fogva
a legkeresettebb és legkitünőbb haziszert kép-
zik, különösen rögtön megbetegedéseknél. Ezen
gyomor csöppeket bármely gyógyszerárban
meglehet szerezni.

Vigyázni kell arra, hogy a Brá-
di E. klairás rajta legyen, egy üveg ára kisebbé 40
ar. nagyobbé 70 kr.

400 szám. — tkv 1894.

Hirdetmény.

Vlajkovecz községre nézve azaz néhai Kazal János
ügyében az 1892. évi XXIX. t-czikk értelmében a tényle-
ges birtokos tulajdonjogának a telekkönyvekbe való bejegy-
zések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén ez azzal a
felszólalással étetik közé

1.) hogy mindazok, kik az 1886. évi XXXIX. t-cz.
15. és 77. §§-ai alapján időzve e §-oknak az 1889. évi
XXXVIII. t-czikk 5. és 6. §-ában és az 1889. évi XVI.
t-cz. 15. § a pontjában foglalt kiegészítéseit is valamint az
1889. évi XXXVIII. t-czikk 7. § a és az 1891. évi XVI.
t-cz. 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvény-
telenségét kimutadják, e végből törlési kereseteket hat hó-
nap alatt, vagyis az 1895. évi február hó 5 ik napig bezáró-
lag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ez ezen
meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított
törlési kereset annak a harmadik személyek a ki időköz-
ben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szol-
gálhat;

2.) hogy mindazok, a kik az I. ső pontban körülírt
eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt be-
jegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogokat bármely
irányban sértve vélik, e tekintetben felszólalásukat tatal-
mazó kérvényüket a tkvi hatósághoz 6 hónap alatt, vagyis
1895. évi február hó 5 ik napig bezárólag nyújtják be,
mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta
után az említett bejegyzésekre csak a törvény rendes útján
és csak az időközben nyilvankönyvi jogait szerzett harmad-
dik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.
Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldött-
nek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz
egyszersmind egyszerű másolatokat is csatolnak vagy ilye-
neket pótlólag benyújtatnak az eredetieket a tkvi hatóságnál
átvehetik.

Verseczen, 1894. évi április hó 14-én.

Kérészy, kir. allbíró.

Már CSütörtökön húzás!

Lembergi kiállítási SORSJEGYEK à 1 frt.

Főnyeremény

60.000 frt.

11 Sorjegy 10 frt. —
6 Sorjegy 5 frt. 50

Bérmentesítés és sorsolási jegyzékért 20 kr. melléklendő.

A Lembergi országos kiállítás.
Sorsolási irodája

Wien, I. Bartensteingasse 4.